

Откъс от “Самовнушението в древността и днес”

преработено и разширено издание, 2011

<http://yoga-meditation.us/samovnushenieto/samovnushenieto-2010.htm>

©Никола Петров, Изд. Медицина и Физкултура,

ISBN 978-954-420-283-5

Легендата за Буда

В представите на брахманизма (brahmanism) и индуизма (hinduism) Ведите (veda) са не само литературни произведения, съдържащи мъдростта на техните съчинители, а божественото знание, което творецът е следвал при създаването на универсума. Те се приемат за абсолютно метафизично познание, което времето не е в състояние да опровергае. Според Hajime Nakamura (1912-1999 г.) “повечето индуисти се концентрират върху идеята за единоначалието на всички неща и гледат на наблюдаемия свят като на илюзия” [5]. Известният изследовател на будизма George Grimm (1868-1945 г.) характеризира предбудисткия период в Индия с помощта на цитат на големия испански поет Pedro Calderón de la Barca (Калдерон, 1600-1681 г.) [6]:

"Животът е само сън и всеки сънува постъпките си - царете сънуват, че са царе и управляват. . . Разбира се, животът е само сън и дори сънищата са сън."

Ето защо в исторически аспект будизмът възниква като антитеза на брахманизма и индуизма, като един опит за събуждане на колективното съзнание. Според преданията Буда отговарял с благородно мълчание на въпросите: има ли светът начало и край, безсмъртна ли е душата, каква е връзката ѝ с тялото, може ли да се достигне до безсмъртие, съществуват ли богове? Той приемал “будността” за най-ценното качество на съзнанието и разума и проповядвал:

“Не вярвай в това, което си чул, не вярвай в учения, дошли до теб през много поколения, не вярвай в неща само защото се следват сляпо от мнозина, не вярвай в неща само защото са казани от мъдреци, не вярвай в истини, до които си стигнал с помощта на навика... Анализирай и когато резултатите от това са в съгласие с причината и от тях произтича добро за един или мнозина, приеми ги и живей с тях!”

В онтологичен смисъл учението на Буда може да се разглежда като продължение на представите на древния индийски мъдрец Uddalaka Aruni (IX в. пр. н. е.) изразени в следния откъс от chandogyopanishad:

“Още от самото начало на времето,
всичко е само това, което е, битие, реалност
и нищо друго.

Съществуващото е самото себе си.

То съдържа в себе си истината за себе си
и върховния закон на съществуването си.

.....

Съществуващото си ти самия,
защото както пчелата събира нектар от много цветя,
а медът е един,
и ти съдържаш всичко, което съществува, в самия себе си.”

В тези думи на Удалака се съдържат три фундаментални прозрения,
които са възприети във философските основи на будизма:

- не съществува никаква друга реалност освен тази, която се развива
във времето; следователно не съществува метафизичен Абсолют, който да
е извън времето и реалността; не съществува и индивидуален Аз, който да
е вечна субстанция;

- реалността се развива и подчинява на причинно-следствени връзки;

- в съществуващата реалност всяко нещо се съдържа, като произход,
във всяко друго нещо, следователно и човекът, като произход, съдържа в
себе си всяко нещо, което съществува или някога е съществувало и всяко
друго нещо съдържа човека.

Според преданията Буда е живял от 563 г.пр.н.е. до 483 г.пр.н.е. Най-
важните етапи в неговата легендарна биография са:

563 г.пр.н.е. Буда се ражда като Siddhartha Gautama в областта
Lumbini, намираща се в северна Индия в близост до границата с Непал.
Баща му е раджата на народността Sakia. Името Siddhartha означава човек,
който е предопределен за успешен живот, а Gautama е името на рода му.
Пророците предrekli, че той ще бъде господар на света или ще стане
buddha (постигнал просветление).

563-556 г.пр.н.е. До седемгодишна възраст за него се грижи леля му
принцеса Маһаргајараті. Още в ранното си детство, по време на религиозна
церемония, постига jnana (върховно знание). Буда получава традиционното
за един бъдещ раджа образование в областта на държавните дела, военното
изкуство, ритуала и духа.

547 г.пр.н.е. На 16-годишна възраст се жени за красивата си
братовчедка принцеса Yasodhara, от която според преданията има син.

547-534 г.пр.н.е. Принц Сидхарта и съпругата му живеят тринадесет
години в двореца на баща му, в условията на типичните за източните
владетели разкош и богатство. Неговият баща обезпечавя всички
необходими условия той да живее в пълно щастие и да не се докосва до

лошата страна на живота. Въпреки това Буда дълбоко в себе си чувства празнота и неудовлетвореност.

534 г. пр.н.е. Един ден той излиза от двореца, вероятно за пръв път без охрана и свита, и за пръв път през живота си вижда четири дълбоко разтърсващи го неща: един старец, един много болен човек, един мъртвец в процес на кремация и един почти гол отшелник. Той разбира, че старостта и болестта са страдания, а смъртта е нещо необратимо, върху което човек няма контрол.

В нощта на своя 29-ти рожден ден Сидхарта скъсва с живота си на принц и тайно напуска двореца. Той подстригва късо косата си и се отправя в продължително пътешествие, целта на което е да получи познание за живота от всичките му страни.

534-528 г. пр.н.е. Бъдещият Буда се превръща в беден и бездомен скитник. Той води аскетичен и богат духовен живот, като последовател на известни учители – брахманисти. Около него се оформя и група от последователи.

В края на този период той достига до истината, че кастовата система, аскетизмът и съществуващите в Индия религиозни доктрини – брахманизъм и индуизъм, са несъвместими с истинския път за духовно развитие. В резултат на това Сидхарта загубва своите последователи и уважението на учителите си. Въпреки това той продължава да търси истината.

Пролетта 528 г. пр.н.е. По време на медитация под едно дърво Сидхарта вижда ясно очертаванията на истинския път, който самият той нарича “среден път”. Според него нито разгулният живот, нито крайният аскетизъм водят до прекратяване на страданията, нито стремежът към приятни усещания, емоции, чувства и мисли водят до *nirvana*, нито волевото понасяне на телесни болки, страдания и крайни интелектуални ограничения. От този момент Сидхарта се превръща в Буда (*buddha*). Свещеното дървото *Bodhi* (върховно познание), под което това се случва, се намира в областта *Bodhi Gaya* на около 100 км от град *Patna* в индийския щат *Bihar*. Той изкарва седем седмици в състояние на непрекъсната медитация в кухня на това дърво. Тогава Буда е бил на 35 години.

Лятото 528 г. пр.н.е. Скоро след това той се среща с петима свои бивши последователи и им разказва за своето просветление. Още докато говори за това, единият от тях се превръща в *arhat* (освободен от цикъла на преражданията). Тези петима стават първите последователи на будистката доктрина.

528-483 г. пр.н.е. За много кратко време Буда се прочува в западна Индия и увлича след себе си хиляди последователи.

Една година след просветлението си Буда се завръща в родината си и приобщава към будизма голяма част от своите сънародници. Четири години по-късно, след смъртта на баща си, той посещава двореца на леля

си принцеса Mahaprajapati, която приема учението и става първата жена член на будистката sangha (общност), въпреки протеста на някои членове. Това е било революционно събитие за времето си, тъй като тогава на жените не са се възлагали никакви социални права или задължения. Тяхната духовна активност се е ограничавала до женски групи, напътствани от местни монаси.

В продължение на 45 години след просветлението си Буда, заедно със свои последователи, пътува в Северна Индия от селище в селище и проповядва учението си. След него тръгват стотици хиляди последователи от различни касти, възраст и пол. През тези години той спечелва и закleti врагове от средите на брахманизма и индуизма. Според легендите срещу него са правени редица опити за насилствено отнемане на живота му, но всичките те са били неуспешни. С течение на вековете будизмът се превръща в световна религия.

483 г.пр.н.е. Буда умира на 80-годишна възраст в резултат на хранително отравяне. Той никога не е изхвърлял храната, която получавал от подаяния, независимо от нейното състояние за да не обиди дарителя. Преди да премине в състояние на нирвана, последните му думи към неговите съратниците били: “Нищо на този свят не е трайно, затова работете упорито за духовното си спасение” (vayadhamma sankhara, appamadana sampadetha).